

Mr. sc. Amar Redžep

Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini (NOSBiH) /

Independent System Operator in Bosnia and Herzegovina (NOSBiH)

amar nec@hotmail.com

Primljeno / Received: 04. 06. 2025.

Prihvaćeno / Accepted: 29. 12. 2025.

USTAVNA I INSTITUCIONALNA IZGRADNJA DRŽAVE BOSNE I HERCEGOVINE¹

THE CONSTITUTIONAL AND INSTITUTIONAL BUILDING OF THE STATE OF BOSNIA AND HERZEGOVINA²

Knjiga "Institucije države Bosne i Hercegovine" autora dr.sc. Muhameda I. Mujakića izašla je iz štampe u prvoj polovini mjeseca februara 2025. godine. Predstavlja dorađenu i dopunjenu doktorsku disertaciju autora koju je odbranio na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu 21. 7. 2021. godine pod naslovom: *Političko-pravna osnova razvoja institucija Bosne i Hercegovine od 1996. do 2016. godine* pod mentorstvom akademika Mirka Pejanovića. Izdavač knjige je Udruženje Pravni institut u Bosni i Hercegovini. Knjiga je podijeljena u 14 poglavlja pod sljedećim naslovima:

- I. Metodološki okvir istraživanja
- II. Teorijski okvir istraživanja
- III. Uporedni-komparativni prikaz institucionalnog okvira nekih država Evrope i Evropske unije
- IV. Institucije Bosne i Hercegovine utvrđene Ustavom Bosne i Hercegovine
- V. Ministarstva na nivou Bosne i Hercegovine i upravne organizacije u okviru ministarstava
- VI. Samostalne upravne organizacije Bosne i Hercegovine
- VII. Pravosudne institucije na nivou Bosne i Hercegovine
- VIII. Regulatorne institucije Bosne i Hercegovine

---

¹ Tekst je prikaz knjige: Muhamed I. Mujakić, *Institucije države Bosne i Hercegovine*, Sarajevo, Udruženje Pravni institut u BiH, 2025, 436 str.

² This text is a review of the book: Muhamed I. Mujakić, *Institucije države Bosne i Hercegovine*, Sarajevo, Udruženje Pravni institut u BiH, 2025, 436 str.

- IX. Nezavisne i samostalne institucije Bosne i Hercegovine
- X. Ostale institucije Bosne i Hercegovine
- XI. Institucije nauke, umjetnosti i kulture od značaja za državu Bosnu i Hercegovinu
- XII. Osnovna obilježja mandatnih perioda Parlamentarne skupštine u pogledu uspostavljanja institucija na nivou BiH
- XIII. Rezultati empirijskog istraživanja
- XIV. Zaključna razmatranja, rezultati istraživanja i preporuke.

U teorijskom okviru istraživanja autor je izložio teorije o podjeli vlasti te prezentirao stajališta najpoznatijih teoretičara najviše posvećujući pažnje najzastupljenijoj teoriji o podjeli vlasti, onoj trijalističkoj, prema kojoj se vlast dijeli na zakonodavnu, sudsku i izvršnu.

U teorijskom okviru istraživanja autor je izložio teorije o institucijama najpoznatijih teoretičara koji su se bavili ovom tematikom iznoseći na kraju stajalište o institucijama, kojem se i sam priklanja, da iste proizlaze iz pravne norme, ali da se radi o reverzibilnom procesu jer se normama stvaraju institucije, a potom institucije stvaraju norme.

Posebno treba istaći da je u ovom poglavlju autor predstavio vlastitu klasifikaciju institucija Bosne i Hercegovine prema sljedećim kriterijima: podjele vlasti, ustavnog ili zakonskog osnova, organa uprave, hijerarhije pravnog osnova, kriteriju finansiranja, obliku, funkciji.

U poglavlju III. autor u komparativnom uvidu izvodi glavna određenja organizacije državnih institucija u nekoliko evropskih država: Saveznoj Republici Njemačkoj, Švicarskoj konfederaciji, Kraljevini Belgiji i Republici Sjevernoj Makedoniji ističući koja bi to iskustva iz ovih država mogla poslužiti u određenju državnih institucija Bosne i Hercegovine.

U poglavljima od IV do X autor je obradio 89 institucija počevši od onih institucija koje su utemeljene aneksom IV Dejtonskog mirovnog sporazuma iz 1995. godine odnosno Ustavom Bosne i Hercegovine (Parlamentarna skupština, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara, Ustavni sud i Centralna banka Bosne i Hercegovine) te do onih institucija koje su nastale u periodu od 1995. do 2016. godine uz angažovanje međunarodne zajednice i primjenom bonskih ovlaštenja visokog predstavnika međunarodne zajednice. U izgradnji tih novih institucija posebno se ističe: šest novih ministarstava u okviru Vijeća ministara; Oružane snage BiH; Granična policija; Uprava za indirektno oporezivanje; Sud i tužilaštvo Bosne i Hercegovine; Sigurnosne službe.

Postoji i jedno potpuno novo poglavlje u knjizi u odnosu na sadržaj odbranjene doktorske disertacije, a to je poglavlje XI. Institucije nauke, umjetnosti i kulture od značaja za državu Bosnu i Hercegovinu. Autor je u poglavlju XI. obradio institucije koje svoje postojanje duguju bivšem socijalističkom režimu koje prema sadašnjem državno - pravnom uređenju nisu u nadležnosti države BiH, ali su od izuzetnog značaja za državu Bosnu i Hercegovinu. To su sljedeće institucije: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine, Umjetnička galerija Bosne i Hercegovine, Muzej književnosti i pozorišne umjetnosti Bosne i Hercegovine, Javna ustanova Kinoteka Bosne i Hercegovine, Biblioteka za slijepa i slabovidna lica u Bosni i Hercegovini, Historijski muzej Bosne i Hercegovine.

U poglavlju XII. je prikazana izuzetno intenzivna zakonodavna djelatnost Parlamentarne skupštine u pogledu uspostavljanja institucija na nivou BiH. Ovo pokazuje da je Parlamentarna skupština, osim djelovanja visokog predstavnika na temelju bonskih ovlaštenja, dala veliki doprinos u formiranju novih institucija države Bosne i Hercegovine.

Iako su i ostala poglavlja doradivana i preuređivana, ponajviše je to slučaj sa poglavljem XIII. koje je bilo izazov preurediti za potrebe ove monografije. Istraživanje u ovoj knjizi izvedeno je metodom ispitivanja uz primjenu tehnike polustrukturiranog intervjua. Bilo je obuhvaćeno 24 ispitanika koji su kroz intervjue dali njihova vlastita razmišljanja o institucijama države Bosne i Hercegovine kao i ponudili neka nova rješenja za razvoj institucija u procesu evroatlantskih integracija. Nesporna je bila većinska orijentacija ispitanika koji vide puni uspjeh Bosne i Hercegovine u procesu integracije u Evropsku uniju. Također je kroz intervju potvrđeno da je razvoj institucija tekao postepeno. Postepeni razvoj institucija države BiH je moto i jednog od poglavlja knjige.

U zaključnim razmatranjima autor je dao prijedloge dodatnog unaprjeđenja institucija države Bosne i Hercegovine u smislu njihovog ojačavanja ili objedinjavanja pojedinih institucija kao i formiranja novih institucija.

Knjiga ima višestruku vrijednost iz mnogo razloga. Domaća stručna literatura je deficitarna u pogledu ovakve vrste literature. Sistematski su obrađene institucije Bosne i Hercegovine. Knjiga predstavlja pravno - politološku studiju uz izvjesne elemente sociološke analize i upravnog prava. Nijedan aspekt ove knjige nije išao nauštrb drugog i svi ti aspekti su uklopljeni u jednu cjelinu odražavajući interdisciplinarni pristup autora institucijama države Bosne i Hercegovine. Interdisciplinarni pristup rezultat je autorovog stručnog

obrazovanja. Autor se nalazi u pozitivnom susretanju pravnih i političkih nauka jer je u svom formalnom obrazovanju završio pravni fakultet te stekao titulu magistra pravnih nauka, a potom je završio doktorski studij na Fakultetu političkih nauka. Interdisciplinarni pristup u ovoj monografiji prirodan je slijed autorove naobrazbe. U pripremi knjige autor je koristio preko 350 bibliografskih jedinica, pravnih dokumenata i drugih dokumentiranih izvora.

Recenzenti ove knjige su eminentni profesori (akademik Mirko Pejanović, prof. dr. Elmir Sadiković, prof. dr. Jusuf Žiga i prof. dr. Vedran Đulabić) čije su naučne oblasti raznolike od politologije, sociologije do prava. Svakom od ovih recenzenata je blisko njegovo vlastito naučno područje, ali su i oni u svojim opservacijama prepoznali interdisciplinarni pristup u ovoj monografiji. Zapravo tema koju je autor izabrao da o njoj napiše monografiju ne može se izdvojiti i sagledavati samo s jednog aspekta. Monografija je zapravo ogledalo autorovog šarolikog naučnog i praktičnog interesovanja za bitna pravno – politološka pitanja za bosanskohercegovačko društvo i državu Bosnu i Hercegovinu.

Iako se ova knjiga pojavljuje u važnom momentu za opstanak države Bosne i Hercegovine, ona nema samo temporalni karakter. Ova monografija će biti poticaj i nezaobilazno štivo u proučavanju političkih i pravnih aspekata institucija države BiH na putu ka Evropskoj uniji. Knjiga će biti od koristi širem spektru zainteresiranog čitateljstva, a posebno naučnoj i stručnoj javnosti, studentima društvenih nauka kao i svima onima koji praktično djeluju u institucijama države Bosne i Hercegovine.